

La realitat delirant

Ponç Puigdevall / Quadern / El País

En un article que va escriure sobre George Saunders, Miquel Adam (Barcelona, 1979) es referia a les constants argumentals que apareixien en els llibres d'aquest autor nord-americà de culte sobrevalorat en excés: les condicions laborals infectes de la classe treballadora, les suaus vexacions que sofrien dia rere dia mentre els durava la feina, les aberracions intolerables que la gent senzilla suporta sense saber que les suporta, la submissió a un poder que de tan amable no sembla poder i que, per això mateix, adquireix encara unes proporcions més subjugadores. I acabava referint-se a un detall important dins l'obra de Saunders: encara que la majoria dels seus personatges són oficinistes, les relacions malsanes que s'establien entre ells no es produïen dins del lloc de treball sinó a fora, en els moments de lleure viscuts en un parc d'atraccions, per exemple, en un espai on la gent que hi treballa és doblement humiliada perquè, a més de ser trepitjats des del poder, per contracte han d'aparentar que estan molt contents. I acabava definint el caràcter de la situació amb una frase que es pot aplicar amb justesa als 17 contes que el mateix Miquel Adam ha inclòs en el seu primer llibre, *Torero d'hivern*: “La tristesa sota el vestit de peluix de cinc quilos de Mickey Mouse”.

Torero d'hivern no és un llibre de contes unitari ni tampoc una mostra de les diferents possibilitats narratives per forjar un relat, però sí que hi ha una música constant que sona al llarg de les pàgines: no hi ha ni un sol personatge que se salvi del desencant, i no n'hi ha cap que tingui el consol de trobar una certa comoditat en el cultiu de les neurosis que la majoria s'esforça a fer créixer. Tots els projectes que calculen, tot l'esforç invertit en l'anhel d'entendre el món particular que els envolta, tanta fam de glòria —és formidable el veí que s'enorgulleix de ser el president de la comunitat—, tot està construït sobre unes

bases tan fràgils que, quan l'edifici s'ensorra naturalment, els protagonistes no són ni capaços de sorprendre's o d'indignar-se, com si sempre haguessin sabut que només es tractava, al capdavant, d'un joc per donar sentit a una cosa que de cap de les maneres podia tenir sentit.

L'única solució és l'humor resignat i la constatació que no hi ha res a fer contra la potència ultrareal de la realitat: en el parc temàtic de la realitat, qualsevol problema quotidià adquireix un caràcter grotesc irresoluble. No deixa de ser significatiu que a l'editor que viatja a la Fira de Frankfurt no li costi gaire arribar a la conclusió lacònica que la literatura no té cap mena d'importància. I és encara més trist el malentès que es narra en forma d'entrevista al conte que dona títol al llibre, el desvari d'un escriptor que creu que ha triomfat perquè ha sigut fidel als mandats de la seva vocació literària. Aquests dos relats, "La literatura" i "*Torero d'hivern*", juntament amb el tercer que els acompanya en el tríptic sobre el món de l'edició, "La tomba del vell Vera", són els més destacables del llibre.

A *Torero d'hivern* el lector també hi pot trobar que un home adult es desperti convertit en el nen que era a la dècada dels vuitanta i que, en comptes de predir el futur, recordi amb imprecisió els fets més remarcables de l'època, o que una parella que estiueja en un càmping es posi unes ulleres que els permeten contemplar la realitat d'una altra manera. A *Torero d'hivern* hi ha extravagàncies i rareses argumentals que no se sap si busquen l'estupefacció del lector o constatar el no res de la realitat, però en qualsevol cas, a vegades s'arriba al final de cada conte com si s'hagués travessat unes línies confuses, i no sempre es té la convicció que la cloenda triada, massa previsible, sigui la més oportuna, especialment en els contes breus de l'última secció. També és cert que hi pot haver algun lector que, en comptes de pensar en Saunders, relacioni els contes de Miquel Adam amb els bonhomiosos deliris imaginatius de Pere Calders.